

אתיקה חברה ומשפחה טלוויזיה משפט כלכלה/עסקים פרסום/שיווק צרכנות תקשורת

האמנם "לא כל תאילנדית חמה ומוכנה בתוך 4 דק"?

עתירה לבג"צ נגד פסילת תשדיר הפרסומת של "מג'יק נודלס"

מדובר בפרסומת ששודרה כבר עשרות פעמים בערוצים 2, 10 ו-24; האם המשפט "לא כל תאילנדית חמה ומוכנה בתוך 4 דקות" פוגע ברגשות, בטעם הטוב ובכבוד האישה?; על יהוד'ה, נודל'ה, תאילנדיות חמות ופולניות פריג'ידיות

מאת: נועם שרביט | www.Nfc.co.il

הרכב של 3 שופטי בג"צ ידון בחודש הבא בעתירת חברת נטו מ.ע. סחר מזון בע"מ, שהוגשה (יום ו', 9.1.04) נגד הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, בגין החלטתה לפסול את תשדיר הפרסום של "מג'יק נודלס", שהופק על-ידי משרד הפרסום יהושע TBWA.

העתירה, שהוגשה באמצעות עו"ד ארז הרכבי, מכוונת נגד הרשות השניה ומועצתה, ונגד מנכ"ל הרשות מוטי שקלאר, וראש אגף הפרסומות (בפועל) ברשות, סיגלי ביטון.

על יהוד'ה, נודל'ה ותאילנדיות חמות

נשוא העתירה הוא תשדיר פרסומת לארוחת איטריות מהירת-הכנה, המשווקת תחת השם "מג'יק נודלס". התשדיר, בכיכובו של השחקן צחי נוי (שגילם את יהוד'ה בסדרת הסרטים "אסקימו לימון" ("כ"נודל'ה", מראה את נודל'ה בבית מלון בתאילנד, שם הוא מנסה בגמלוניות "להתחיל" עם בחורה מקומית. להפתעתו, הבחורה הנ"ל מכה אותו מכות נמרצות בסגנון ה"קונג-פו", ללא הסבר. נודל'ה שואל "מה עשיתי?") באנגלית עילגת, ואז נשמעים דברי הקריינות הבאים: תירגע, נודל'ה. לא כל תאילנדית חמה ומוכנה בתוך 4 דקות. אבל מג'יק נודלס כן... מג'יק נודלס". בין המילים "מוכנה" ו"בתוך" מתחלפת תמונת השחקנים בתמונת המוצר.

ביום 29.12.03 הורתה הרשות השניה לערוצים 2 ו-10 להפסיק לשדר את תשדיר הפרסומת האמור, לאחר ששודרה כבר 41 פעמים (22 פעמים בערוץ 2 ו-19 בערוץ 10). (ההחלטה התייחסה למשפט "לא כל תאילנדית חמה ומוכנה בתוך 4 דקות", ונומקה כך: "באמירה זו יש משום פגיעה ברגשות הציבור, בטעם הטוב ובכבוד האישה והוא עומד בניגוד לכלל 3 לכללי האתיקה בפרסומת".

ביום זה, שודרה הפרסומת עוד 9 פעמים בערוצים 2 ו-10, ו-15 פעמים בערוץ המוסיקה הישראלי (ערוץ 24). באותו יום, הגישה העותרת ערר על החלטת הפסילה.

העותרת מגישה נוסח מצונזר שנפסל אף הוא

יומיים אחר כך, בניסיון למזער נזקים עד להכרעה בערר על החלטת הפסילה, הגישה העותרת לרשות השניה נוסח מתוקן ומצונזר של הפרסומת, בו מצוין כי הפרסומת צונזרה. בו ביום, השיבה סיגלי ביטון לעותרת במכתב, "לפיו נראה היה כי התסריט המתוקן יאושר, אם רק תתווסף לפסקול הקריינות ה'סיבה' לפסילת הפרסומת המקורית."

"בלית ברירה ובחוסר רצון, הוסיפה העותרת ותיקנה אף תיקון זה והחליפה את המילים 'וצנזרו אותנו' במילים 'הרשות השניה פסלה את התשדיר על-פי כלל 3 לאתיקה בפרסומות'. דא עקא, כי לתדהמת העותרת, באותו יום ממש החליט המשיב מס' 2 [שקלאר] לפסול אף את התסריט המתוקן בשנית כאמור - החלטה הסותרת את המכתב אשר הוצא באותו יום ממש [על-ידי סיגלי ביטון]".

ביום 4.1.04 דחתה ועדת הערר לפרסומות של הרשות את הערר שהגישה העותרת, והותירה את החלטת הפסילה על כנה. הודעה זו הגיעה לעותרת רק יומיים לאחר נתינתה. בשולי הדברים, קבלה העותרת על-כך שהרשות השניה ומנכ"לה, מוטי שקלאר, "במהלך תמוה ולא-אחראי... יצאו הרשות השניה והמשיב מס' 2 [שקלאר] בהודעה לעיתונות לגבי ההחלטה - וזאת אפילו בטרם הועבר העתק מההחלטה לעותרת."

העותרת: זו פרסומת תמימה ובלתי מזיקה

לגופו של עניין, טוענת העותרת, "הפרסומת הינה תמימה לחלוטין, הומוריסטית ובלתי-מזיקה בעליל. היא מבויימת בסגנון לא-ריאליסטי ומוגזם במכוון ומציגה את 'גיבור' הפרסומת כלא-יוצלח וכליץ מגוחך ועלוב."

כן נטען, כי "ההחלטה הינה גורפת ויוצאת-דופן בחריפותה ובפגיעתה, בין היתר בכך שאינה מציעה לעותרת לתקן הפרסומת בטרם יופסק שידורה."

באשר ל"פגיעה בכבוד האישה" בה נומקה החלטת הפסילה, טוענת העותרת כי "מדובר בטענה בעלמא: בפרסומת מוצג גבר אשר נענש, על-ידי אישה, על דרך חשיבתו, אשר אינה תואמת את כוונותיה. היש מיצג פמיניסטי מזה? כיצד יש כאן פגיעה בכבוד האישה?".

רגשותיו של איזה ציבור נפגע?

לגבי "רגשות הציבור", תוהה העותרת, "אין זה ברור כלל וכלל כיצד פוגעת הפרסומת ברגשות כלשהם - ההחלטה אינה מנמקת בעניין זה. זאת ועוד: באיזה ציבור מדובר? בפרסומת מגלם השחקן תייר בתאילנד, המנסה 'להתחיל' עם בחורה בבית מלון מקומי. מהו הציבור הנפגע? האם זהו ציבור התיירים? או אולי המדובר בציבור התאילנדי? בהחלטה לא פורט אף עניין זה."

העותרת מצטטת מפסקי דין קודמים של בג"צ בעניין הפרסומות של קידום ("לך תצטיין") ותפוזינה, בהן נקבע כי "ככלל, יהיה ניתן לפסול תשדיר פרסומת רק אם הוא פוגע ברגשות הציבור לאור הקונסנסוס הרחב המקובל בחברה בישראל."

גם לגבי הנימוק השלישי בהחלטת הפסילה, העוסק ב"פגיעה בטעם הטוב", אומרת העותרת כי לא ברור למה הכוונה, באשר הנימוק אינו מפורט.

אפליה ביחס לפרסומות אחרות

העותרת אף מביאה דוגמאות לפרסומות אחרות המשודרות כיום בערוצים 2 ו-10, "כדי להמחיש את חוסר עקביות הרשות במתן ההחלטה ואת האפליה הבוטה הטמונה בה."

בין יתר הדוגמאות המובאות, מציינת העותרת את "הפרסומת לג'ינס 'ליווי'ס", בה נראו בחור ובחורה עירומים באמצע אקט מיני (!), מופתעים על-ידי בני המשפחה כשהם עירומים לגמרי, למעט חלקים מוצנעים שהוסתרו; הפרסומת ל"נטקינג", בה מוצגת נערה היושבת על רמקול גדול ומגיעה לסיפוק מיני מהצלילים הבוקעים מהרמקול עליו היא יושבת; הפרסומת ל- Valtur של אופיר טורס, בה נראים יושבי נשים, חשופים כמעט לחלוטין, המתנועעים בפרובוקטיביות מינית לקול צלילי מוסיקת סמבה; הפרסומת ל"קסטרו", בו עשרות נשים מופיעות עירומות לחלוטין ועורגות אחר גבר לבוש."

פרסומת המשפחה הפרסית של מעדנות; האם הפולניות אכן פריג'דיות?

בעיקר טוענת העותרת לאפליה, ביחס ל"פרסומות אשר שודרו רבות לאחרונה, לקידום מוצרי חברת מעדנות'. מדובר בפרסומת המציגה את בני העם הפרסי (אירני) כקמצנים - ובמיוחד בפרסומת המציגה את בנות העם הפולני כפריג'דיות."

"בפרסומת האחרונה", נטען בעתירה, "נשמעות אנחות נשיות מיניות, ולאחריהן 'פולניה' המסבירה כי, על-אף הסטריאוטיפ הרווח לכאורה, כאילו נשים ממוצא פולני הינן קרות ופריג'דיות - הרי שהמציאות אינה תומכת בסטריאוטיפ זה."

גם בפרסומת לנודלס, מוסיפה העותרת, הקריינות מרמזת, כי על-אף הסטריאוטיפ הרווח לכאורה, כאילו בתאילנד קל 'להתחיל' עם הנשים המקומיות - הרי שהמציאות אינה תומכת בסטריאוטיפ זה.

"אף-על-פי שהפרסומות של 'מעדנות' והפרסומת של העותרת דומות מאוד באמצעים הפרסומיים ובהומור המשמשים בהן - ואף-על-פי שנראה כי הפרסומות של 'מעדנות' הרבה יותר בוטות", מלינה העותרת, "שודרו הפרסומות של 'מעדנות' ללא כל התנגדות של הרשות השניה, בעוד שהפרסומת של העותרת נפסלה (ועוד בדיעבד).

"לאור כל האמור לעיל, ברור כי ההחלטה נגועה באי-סבירות קיצונית, באפליה ברורה, בקיפוח ובמשוא-פנים - אשר אין להם מקום במדינה מתוקנת ובשיקוליה של רשות מינהלית וציבורית - ולפיכך דינה להיפסל."

השופטת מרים נאור שקיבלה את העתירה לידיה ביום שישי, הורתה להביאה בפני הרכב של 3 שופטים בתוך חודש, וכן הורתה למשיבים להגיש תגובתם לעתירה כ-10 ימים לפני הדיון.

בג"צ 226/04 נטו מ.ע. סחר מזון בע"מ נ' הרשות השניה לטלוויזיה ולרדיו ואח'

נוצר: 11/01/2004 | עודכן: 11/01/2004 | רשימות נוספות: [נועם שרביט](#)